

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA -4101-10-03/2012
P/12/113

Warszawa, 31 sierpnia 2012 r.

**Pan
Roman Domański
Powiatowy Lekarz Weterynarii
w Mławie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie przeprowadziła w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Mławie² kontrolę realizacji programów zwalczania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur³ w latach 2007-2012 (do 30 czerwca).

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole podpisanym 3 sierpnia 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r. w związku z art. 2 ustawy z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli⁴, przekazuje Panu niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, realizację programów zwalczania niektórych serotypów salmonelli w hodowlanych stadach kur i w stadach towarowych kur niosek.

¹ Dz.U. z 2012 r., poz. 82.

² Dalej także: *Inspektorat*

³ Dalej także: *programy*

⁴ Dz.U. Nr 227, poz. 1482 ze zm. – zwana dalej ustawą nowelizującą.

W szczególności pozytywnie oceniono:

- wykonywanie zadań przez Powiatowego Lekarza Weterynarii (dalej PLW) w Mławie przy podejrzeniu lub stwierdzeniu wystąpienia w stadzie kur serotypu Salmonella objętego programami, w tym między innymi przeprowadzanie dochodzeń epizootycznych, informowanie powiatowych lekarzy weterynarii sąsiednich powiatów, powiatowej stacji sanitarno-epidemiologicznej oraz nadzór nad likwidacją zakażonych stad, oczyszczaniem i odkażaniem obiektów;
- egzekwowanie nakazów i zakazów wydawanych w drodze decyzji administracyjnych;
- wykonanie wszystkich przewidzianych urzędowych kontroli pasz.

1. NIK ocenia negatywnie fakt, iż PLW nie ujął w prowadzonym rejestrze podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną wszystkich podmiotów posiadających stada drobiu z terenu powiatu. W wyniku porównania rejestrów prowadzonych przez PLW z ewidencją Urzędu Skarbowego w Mławie ustalono, że 6 podmiotów na terenie powiatu nie dokonało wymaganego zgłoszenia⁵ Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii. W inspekcji weterynaryjnej nie wypracowano rozwiązania umożliwiającego weryfikację rejestru ze stanem faktycznym.

2. Z przyczyn niezależnych od PLW, w okresie objętym kontrolą, występowały przerwy w ciągłości obowiązywania programów. Programy nie obowiązywały dla stad kur hodowlanych w okresach styczeń-marzec 2007 r. oraz styczeń-maj 2010, 2011 i 2012 r. Dla stad towarowych kur niosek programy nie obowiązywały w 2007 r. oraz w okresach styczeń-kwiecień 2008 r., styczeń-czerwiec 2009 r. oraz styczeń-maj 2011 i 2012 r. Powodem tej sytuacji był brak w tych okresach podstawy prawnej, tj. stosownych rozporządzeń Rady Ministrów wprowadzających, zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność⁶, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej krajowe programy zwalczania niektórych serotypów salmonelli. W konsekwencji w okresach tych, ze względu na brak stosownych rozwiązań ze strony Wojewódzkiego oraz Głównego Lekarza Weterynarii, PLW nie prowadził działań w tym zakresie, za wyjątkiem jednego dochodzenia epizootycznego w lutym 2010 r.⁷

⁵ Obowiązek zgłoszenia prowadzenia działalności nadzorowanej został określony w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz.U. z 2008 r. Nr 213, poz. 134, ze zm.) oraz w art. 21 ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz.U. z 2006 r. Nr 17, poz. 127 ze zm.).

Obowiązek prowadzenia przez powiatowych lekarzy weterynarii rejestrów podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną określa art. 11 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt, a rejestru zakładów, m.in. utrzymujących drób w celu pozyskiwania jaj konsumpcyjnych przeznaczonych do wprowadzenia na rynek art. 20 ustawy o produktach pochodzenia zwierzęcego.

⁶ Dz.U. UE L 325 z 12.12.2003, str. 1, ze zm.

⁷ Wyjaśnienia PLW z 4 lipca 2012 r.

Powiatowy Lekarz Weterynarii nie podejmował realizacji wszystkich obowiązujących w okresie od 2007 do 2012 (I półrocze) programów w terminach ich wejścia w życie. Pobieranie prób w ramach *Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów Salmonelli w stadach hodowlanych gatunku kura (Gallus gallus) na lata 2007-2009*⁸, obowiązującego od 21 kwietnia 2007 r. oraz *Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów Salmonelli w stadach niosek gatunku kura (Gallus gallus) na 2008 r.*⁹, obowiązującego od 18 kwietnia 2008 r., podjęto w październiku 2008 r. Przyczyną opóźnionego rozpoczęcia realizacji tych programów były niewystarczające zasoby kadrowe Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w tym okresie.

3. W ocenie NIK przyjęty przez PLW sposób przyjmowania i zatwierdzania harmonogramów pobierania próbek z inicjatywy hodowcy przedkładanych przez nadzorowane podmioty oraz niedokumentowanie nadzoru nad prawidłowością ich pobierania, nie zapewniały dochowania wystarczającej rzetelności. Obowiązek przedkładania przez hodowców harmonogramu pobierania próbek w hodowlanych stadach kur w celu ich zatwierdzenia został wprowadzony w programach na rok 2010 i 2011. Powiatowy Lekarz Weterynarii nie prowadził rejestru przedkładanych harmonogramów oraz nie wprowadził procedury ich zatwierdzenia i przechowywania. Harmonogramy, jak wyjaśnił PLW, były akceptowane ustnie, większość z nich znajduje się w Inspektoracie, a część hodowcy zabierali ze sobą. Nadzorem objęto wszystkie stada hodowlane oraz towarowe poza okresami, kiedy programy nie obowiązywały, jednak nie prowadzono żadnej dokumentacji potwierdzającej ten fakt¹⁰.

Taki sposób postępowania przy pobieraniu próbek nie gwarantował wypełnienia wymogów określonych w załączniku nr II do rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność oraz w załączniku do rozporządzenia Komisji (WE) nr 1168/2006 z dnia 31 lipca 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1003/2005¹¹, zmienionego rozporządzeniem Komisji (UE) nr 517/2011 z dnia 25 maja 2011 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 w odniesieniu do unijnego celu ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 i rozporządzenie Komisji (UE) nr 200/2010¹² (w odniesieniu do stad niosek) oraz w załączniku do rozporządzenia Komisji (WE) nr 1003/2005 z dnia 30 czerwca 2005 r. wdrażającego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia powszechnego występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach hodowlanych gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003¹³, a od 2010 r. w załączniku do

⁸ Program wprowadzony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 marca 2007 r. (Dz.U. Nr 61, poz. 414 ze zm.).

⁹ Program wprowadzony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 marca 2008 r. (Dz.U. Nr 64, poz. 398).

¹⁰ Pismo PLW z 4 lipca 2012 r. oraz pismo lekarza weterynarii Czarosława Trochimiuka z 12 lipca 2012 r.

¹¹ Dz.U. UE L 211 z 01.08.2006, str. 4, ze zm.

¹² Dz.U. UE L 138 z 26.05.2011, str. 45.

¹³ Dz.U. UE L 170 z 01.07.2005, str. 12 ze zm.

rozporządzenia Komisji (WE) nr 200/2010 z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do celu unijnego ograniczenia częstości występowania serotypów *salmonelli* w dorosłych stadach hodowlanych gatunku *Gallus gallus*¹⁴ (w odniesieniu do stad hodowlanych kur).

Ustalono również, że na rok 2007 nie były opracowane harmonogramy pobierania próbek zarówno urzędowych jak i z inicjatywy hodowcy. Przyczyną tej sytuacji były problemy z obsadą kadrową w Inspektoracie oraz brak wytycznych w sprawie sposobu podjęcia czynności w tym zakresie¹⁵.

4. Wobec lekarzy weterynarii niebędących pracownikami Inspektoratu, z którymi zawarto umowy na pobieranie prób do urzędowych badań laboratoryjnych PLW przestrzegał wymogu wyznaczenia ich w drodze decyzji administracyjnej. Wyznaczeni lekarze spełniali podstawowe wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu czynności wykonywanych przez osoby niebędące pracownikami Inspekcji Weterynaryjnej oraz kwalifikacji tych osób¹⁶. Zgodnie z § 2 byli to lekarze weterynarii niebędący pracownikami PIW, którzy posiadali prawo wykonywania zawodu. Jednak PLW nie dysponował informacją potwierdzającą zweryfikowanie czy zatrudnieni lekarze spełniają wymagania określone w § 2 pkt 1, to jest czy odbyli roczny staż pracy w zakładzie leczniczym dla zwierząt; pkt 2, tj. czy posiadają 3 miesięczną praktykę w zakładzie prowadzącym działalność w zakresie uboju zwierząt rzeźnych; pkt 5, tj. czy posiadają miesięczną praktykę w PIW wyznaczonym przez WLW w przypadku pobierania próbek do badań.

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) doprowadzenie do aktualizacji rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną (utrzymujących stada drobiu) oraz wypracowanie rozwiązań umożliwiających ich weryfikację ze stanem faktycznym,
- 2) podjęcie działań mających na celu przeprowadzenie kontroli w podmiotach, które deklarowały produkcję w urzędach skarbowych, a nie zgłosiły jej do powiatowego lekarza weterynarii,
- 3) zapewnienie prawidłowego przebiegu przygotowania i realizacji pobierania próbek z inicjatywy hodowcy, w tym zapewnienie kompleksowego nadzoru nad przebiegiem i dokumentacją tego procesu,
- 4) pełną weryfikację wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 kwietnia 2004 r. w stosunku do lekarzy niebędących pracownikami Inspektoratu wyznaczanych w drodze decyzji administracyjnej.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r. w związku z art. 2 ustawy nowelizującej, oczekuje przedstawienia przez Pana, w terminie 14

¹⁴ Dz.U. UE L 61 z 11.03.2010, str. 1 ze zm.

¹⁵ Pismo lekarza weterynarii Czarosława Trochimiuka z 18 lipca 2012 r.

¹⁶ Dz.U. Nr 89, poz. 860 ze zm.

dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r. w związku z art. 2 ustawy nowelizującej, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r. w związku z art. 2 ustawy nowelizującej, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.